

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Mākslas un kultūras vārdnīca

Erasmus+ KA204 project number 2019-1-TR01-KA204-073839
"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

Mākslas un kultūras vārdnīca

A. Mākslas un kultūras koncepti

amatniecība

Prasme izgatavot priekšmetu, parasti ar rokām. Nodarbošanās, kas veicina fiziskās un kognitīvās prasmes, kultūras un sociālo izpratni.

autentiskums

Būt īstam un patiesam.

baleta priekšnesums

Baleta prezentācija skatītājiem.

būvētā vide

Pieskaras visiem mūsu dzīves aspektiem. Tas ietver ēkas, ceļus, ietves, tiltus, transporta sistēmas un komunālās sistēmas (ūdens, elektrība).

dabiskā vide

Visas dzīvās un nedzīvās būtnes, kas dabiski sastopamas noteiktā reģionā.

digitālais mantojums

Digitālo mantojumu veido datorizēti materiāli ar paliekošu vērtību, kas būtu jāsaglabā nākamajām paaudzēm.

festivāls

Festivāli ir pasākumi, svētki, kas ir daudzveidīgi pēc būtības un kam ir ģeogrāfiska atrašanās vieta. Pastāv ciešas attiecības starp festivāliem to vietējā vidē.

identitāte

Lietas vai īpašības ar kurām cilvēks vai cilvēku grupa atšķiras no citiem.

kolektīvā atmiņa

Spēja apvienot personīgās atmiņas kolektīvā veselumā.

kopiena

Cilvēku grupa, kas dzīvo tajā pašā rajonā. Cilvēku grupa ar vienādām interesēm, izglītību utt.

kulinārijas kultūras mantojums

Kulinārijas kultūras mantojums ietver kulinārijas tradīcijas un ēdienus.

kultūras prakse

Kultūras prakse ir kultūras vai subkultūras izpausme, īpaši tradicionālās un ierastās prakses.

kultūriskais tūrisms

Personas, kas ceļo uz festivāliem un citiem kultūras pasākumiem galvenokārt kultūras iemeslu dēļ. Vēsturisku vietu un pieminekļu apmeklējumi.

kultūriskais tūrists

Persona, kas ceļo galvenokārt kultūras iemeslu dēļ uz festivāliem un citiem kultūras pasākumiem. Piemēram, vēsturisku vietu un pieminekļu apmeklējumi.

lokācija

Vieta vai telpas daļa ar noteiktu identitāti, nozīmi un vērtību.

mākslinieciskā izteiksme

Izveidota struktūra, modelis vai shēma, caur kuru tiek veidots mākslas darbs.

materiālais kultūras mantojums

Materiālais kultūras mantojums ietver ēkas, pieminekļus, ēku grupas ar vēsturisku, estētisku, zinātnisku, arheoloģisku un antropoloģisku vērtību.

muzejs

Ēka vai vieta, kurā tiek glabāti un eksponēti vēsturiski, zinātniski, mākslinieciski vai kultūras objekti.

nodošana

Nodot kaut ko no viena cilvēka vai vietas citai, vai no vienas paaudzes otrai. Slovēnijas intelektuāļi vēlējās nodot savus stāstus jaunajām paaudzēm.

notikuma vieta

Vieta, kur pagātnē notika kaut kas svarīgs.

paražas

Ilgstošs ieradums vai pārlicība.

pārnese

Process, kad kaut kas tiek nodots no vienas personas vai vietas uz otru, no vienas paaudzes uz otru. Nemateriālais kultūras mantojums ir jānodod/vai jānodod nākamajām paaudzēm.

performance

Performance ir izrādes, koncerta, dejas vai literatūras prezentācijas akts.

performances mākslinieki

Mākslinieki, kuri ir iesaistīti teātra izrādē, kurā iekļautas dažādas mākslas formas, piemēram, deja, skulptūra utt.

rituāls

Rituālu var uzskatīt par simbolisku darbību noteiktā kontekstā. Rituāls ir darbība, kurai ir komunikācijas mērķi. Rituālu formu un nozīmi nosaka tradīcija.

saglabāšana

Kultūras mantojuma aizsardzības un saglabāšanas darbība vai tā process.

skatuves māksla

Skatuves māksla ir tādas radošas izpausmes kā mūzika, deja un drāma, un tiek demonstrēta auditorijai.

tradīcija

Pasākumi, pulcēšanās un ieradumi, kas tiek novērtēti un nodoti pēcnācējiem.

valoda

Saziņas sistēma, ko izmanto valsts vai kopiena.

vērtības

Kāda nozīme, vērtība vai lietderība. Cilvēka spriedums par to, kas dzīvē ir svarīgs.

vēsturiskā atmiņa

Nepārtraukts process, kurā indivīdi ģenerē un pēc tam identificējas ar konkrētiem stāstiem par vēsturiskiem periodiem vai notikumiem, dažreiz kā reakcija uz pašreizējiem notikumiem.

B. Mākslas un kultūras jēdzieni

(Katrā tēmā tiks iekļauti divi termini katram partnerim. Katrs termins ietvers trīs sadaļas:

1) apraksts, 2) termina lietojuma piemērs teikumā un 3) saistītie jēdzieni, kuros atsauksimies uz iepriekš minēto jēdzienu sarakstu). Skatīt *Nasreddin Hodja jokus* 1. tēmā, kā ieraksta piemēru.

1. tēma: Mutvārdu tradīcijas un izpausmes

Beļģija

Kinderdijk - bērns no plūdiem, Kinderdijk ir leģenda, kura stāsta kā mazulis un kaķis tika atrasti peldam šūpulī pēc pilsētas plūdiem, jo kaķis neļāva šūpulim apgāzties. Abi bija vienīgie, kas plūdus izdzīvoja.

Piemērs: Beļģija ir daļa no zemēm, kuras bieži applūda. Kinderdijk pilsēta ir tā vieta, kur šūpulis nokļuva krastā.

Saistītie jēdzieni: *būvētā vide, vēsturiskā atmiņa, notikuma vieta*

Skaņu ainava: Tā ir visas dzirdamās skaņas noteiktā apgabalā. To veido visas apkārt esošās skaņas.

Piemērs. Līdzīgi, kā ainava raksturo visu apkārtējās zemes skatu, skaņu ainava apraksta visu dzirdamo skaņu spektru. Katrai zonai ir sava, atšķirīgā skaņas ainava.

Saistītie jēdzieni: *autentiskums, identitāte*

Bulgārija

“Sgleda” - pulcēšanās, lai redzētu līgavu. Meitenes apskate pirms stāties laulībā, pēc savas vai topošā vīra ģimenes lūguma.

Piemērs: Pilsētas mērs ievietoja sludinājumus, aicinot sievietes no visas valsts piedalīties pusdienās, jo viņš bija noraizējies par pilsētas iedzīvotāju skaita samazināšanos. Uz pusdienām ieradās apmēram 90 sievietes, kuras pavadīja ne vairāk kā 50 vīrieši vecumā no 24 līdz 68 gadiem.

Saistītie jēdzieni: *pārnese, valoda*

“Sedyanka” - puisi un meiteņu vakara salidojums, kurā tiek izvēlētas topošās sievas, pasēdēšanā ap uguni.

Piemērs: Ivans šovakar kopā ar draugiem dodas uz sedyanka, cerot atrast piemērotu sievu.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, valoda*

Latvija

Maija garīgās sadziedāšanās pie ceļmalas krucifiksiem, Ziemeļlatgalē. Cilvēki pulcējas pie krucifiksiem un dzied, lai godinātu Jaunavu Mariju. Tā ir nozīmīga tradicionālās kultūras sastāvdaļa Ziemeļlatgalē, un citviet Latgalē.

Piemērs: Pēc Mārtiņa Boiko teiktā: “Neskatoties uz padomju varas centieniem atbrīvoties no šīs tradīcijas, iznīcinot krucifiksus un aizliedzot dziesmas, Maija garīgā dziedāšana notika slepeni, lai gan ar mazāku intensitāti.

Saistītie jēdzieni: *Kopiena, paražas, performance*

Latgaliešu valoda, kā dzimtā valoda ir atzīmēta Krievijas impērijas, Vitebskas guberņas, bijušo latviešu migrantu un viņu pēcteču, Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā dokumentos. Mūsdienās izskanējis viedoklis ieviest latgaliešu valodu, kā reģionālo valodu.

Piemērs: Latgaliešu valodu ikdienā lieto 8,8% Latvijas iedzīvotāju. Jaunieši sazinās latgaliski pat sociālajos tīklos.

Saistītie jēdzieni: *Kopiena, identitāte, valoda*

Slovenia

“Nehaj mi solit pamet” ir idioma, kas nozīmē “nelasi man lekcijas, nesludini man” Slovēņu valodā ir daudz frāžu vai idiomu, kuras nevar precīzi pārtulkot angļu valodā.

Piemērs: “Nehaj mi solit pamet” nesen tviterī ierakstīja viens Slovēnijas politiķis. Viņš to pārtulkoja angļu valodā ar vārdiem “Stop salting my mind” (“neber sāli man prātā”).

Saistītie jēdzieni: *Valoda, tradīcija*

Duāls: Slovēņu valodā ir īpašs daudzskaitlis, duālis, ko lieto divām personām vai objektiem. Tas ir ļoti izplatīts Slovēnijas ziemeļaustrumos vairākos dialektos. Duālis pamazām ir izzudis no mūsdienu indoeiropiešu valodām, atstājot vietu daudzskaitlim. Duālis ir zināms slovēņu valodā, sorbu valodās uc. Mūsdienu arābu standartvaloda ir saglabājusi arī duālu.

Piemēri: Duāls ir ļoti praktisks, ja pāris vēlas tikt atzīts par pāri. “Pen Club” satikās daudzi jauni pāri. Viņi labprāt izmantoja duālu; “Mēs divi” domājam, “mēs divi” esam nolēmuši...”

Saistītie jēdzieni: *Valoda, vērtības, autentiskums*

Spānija

Tener Duende: Šis ir viens no spāņu vārdiem, kas sākotnēji kalpoja tikai, lai aprakstītu fantastisku garu, kas apdzīvoja dažas mājas. Mūsdienās tā nozīme ir paplašināta līdz dažu māksliniecisكو izpaušmju noslēpumainajam šarmam.

Piemērs: Flamenko šova panākumu noslēpums ir tā galvenā dejotāja "duende".

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, valoda*

Ponerse de mala leche: Šo frāzi parasti izmanto, lai aprakstītu kādu, kam ir slikts raksturs. Saka, ka kādam ir "slikts noskaņojums", ja viņš ir kašķīgs un viņam nav humora izjūtas.

Piemērs: Huana māte bija ļoti sarūgtināta, kad viņš salauza televizoru.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, valoda*

Turcija

Nasreddin Hodja joki: Nasreddin Hodja bija slavens satīriķis, kas dzīvoja 13. gadsimtā, mūsdienu Turcijā. Cilvēki viņu pazīst pēc viņa fīkru, kas ir humoristiski un asprātīgi stāsti ar īsiem un kodolīgiem attēlojumiem. (Pārņemts no turku valodas iestādes vārdnīcas)

Piemērs: ciema iedzīvotāji redz Nasreddin Hodja, kas raudzē ezeru ar jogurtu. Viņi jautā "Ko tu dari, Hodja?" Viņš atbild, ka cenšas raudzēt ezeru ar jogurtu. Ciema iedzīvotāji stostē un saka, ka viņam jābūt trakam, lai to darītu. Uz ko Nasreddin Hodja atbild "Un ja nu tā notiek?"

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, valoda, vērtības.*

Pasakas par Keloġlan: Keloġlan ir viens no slavenākajiem turku pasaku varoņiem un ir atpazīstams ar savu plīkpaurīgo galvu, inteligenci un viltību. Pasakas par Keloġlan ir viena no izplatītākajām turku mitoloģijas un Altaja mitoloģijas figūrām.

Piemērs: Keloģlan parasti pārspēj savus ienaidniekus ar savu humoru, inteligenci un attapību, un viņš pārvar visus izaicinājumus, nevienam nekaitējot. Tāpēc katras pasakas beigās Kelogans kļūst par to, kurš īsteno savu vēlmi.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, valoda, vērtības.*

2. tēma: Skatuves māksla

Beļģija

Romans du bon roy Alixandre (Karaļa Aliksandra romāni): Šis stāsts ir balstīts uz leļļu izrādēm, kas pastāvēja pirms ierakstītās vēstures.

Piemērs: Vecākās, esošās “Romans du Bois Roy Alexandre” atveides balstītas uz leļļu kabīni un sastāvēja no divām miniatūrām figūrām. Izrādes balstītas uz ceļojošiem šovmeņiem festivālos, gadatirgos vai tirgos.

Saistītie jēdzieni: *kultūras prakse, festivāls.*

Svilpienu valoda: Valoda svilpienos gandrīz vienmēr ir attīstījušas tradicionālās kultūras, kas dzīvo nelīdzenā, kalnainā reljefā vai blīvos mežu apgabalos.

Piemērs: Svilpienu valoda ir izmantota, kā saziņas rīks ganiem lielākajā daļā pasaules valstu. Tas ļauj viņiem sazināties no lieliem attālumiem.

Saistītie jēdzieni: *valoda, identitāte.*

Bulgārija

“Nestinari” - dejas uz dzintariem. Nestinari deju visbiežāk izpilda uz kvēlojošām oglēm, kā svētku kulmināciju par godu svētajiem Konstantīnam un Helēnai, 3. jūnijā pēc vecā stila kalendāra. Pirms pusdienlaika sākas ugunscura gatavošana dejai. Uguns jāliek simetriskā aplī, lai visi klātesošie varētu ievērot rituālu.

Piemērs: Tūristi nevar sagaidīt, kad varēs redzēt svēto nestinari deju.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības.*

Dūdu mūzika. Mūzikas pavadīšana hora dejām - savienoti apļos, serpentīna ķēdēs un taisnās līnijās.

Piemērs: Viss ciems sapulcējās, lai klausītos dūdu mūziku.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, valoda.*

Latvija

Latviešu melodiskās cītaras priekšnesums - 19. gadsimta pēdējās desmitgadēs, saplūstot aizgūto bezgrifa cītaru konstrukcijai ar senākajām kokļu izgatavošanas un spēles tradīcijām, izveidojās jauns savdabīgs instruments – caurspēlējamā cītara.

Piemērs: Cītaras cīņas spēles ir nozīmīga tradicionālās kultūras sastāvdaļa.

Saistītie jēdzieni: *Mākslinieciskā izteiksme, pārnese.*

Dziedāšana ar pusbalsu Abrenē - "Dzīduošona ar pusbolsu" ir specifisks daudz balsīgās dziedāšanas veids, kas tradicionāli saistīts ar tiem Ziemeļlatgales pagastiem, kas robežojas ar Krieviju - proti, kādreizējo Abrenes apriņķa teritoriju.

Piemērs: "Dzīduošona ar pusbolsu" ir varējusi saglabāties un joprojām tiek praktizēta, pateicoties etnogrāfisko ansambļu darbībai.

Saistītie jēdzieni: *Komūna, identitāte, performance.*

Slovēnija

Tamburicas spēlēšanas māksla ("tamburica"): Tamburica ir tautas instruments. Mūsdienu Slovēnijas teritorijā tas ienāca no Persijas vairāk nekā pirms tūkstoš gadiem. Instrumentu galvenokārt izmanto Slovēnijas dienvidaustrumos. Mūsdienās tamburica tiek izmantota prasīgas mūzikas atskaņošanai.

Piemērs: Daudzi jaunieši aizraujas ar tamburica spēlēšanu un piedalīšanos mūzikas instrumenta sacensībās.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, vērtības, autentiskums.*

Baleta un dziedāšanas izrādes Ļubļanā: Pēc Otrā pasaules kara, katru vakaru Ļubļanā baletdejojātājus un dziedātājus sagaidīja ar ziediem entuziasma pilni studenti. Baletdejojātāji, operdziedātāji un studenti vēl vakarā uzturējās kopā, pārrunājot mūzikas tematus un citas mākslas izrādes.

Piemērs: Katru vakaru baletdejojātāji un citi skatuves mākslinieki no Nacionālās operas ieradās Kultūras darbinieku klubā (Pen Club), lai iedzertu un parunātos.

Saistītie jēdzieni: *skatuves māksla, mākslinieciskā izteiksme, paražas*

Spānija

Jota deja: Jota ir tradicionāla deja un dziesma, kas tiek izpildīta visā Spānijā. Tās stils katrā reģionā ir atšķirīgs. To dzied un dejo Aragonā, Kastīlijā la Mančā, Leonā, Valensijā, Maljorkā, Navarā, La Rioha, Kantabrijā, Astūrijā, Galisijā, Ekstremadurā, Andalūzijā, Mursijā, Basku zemē, Katalonijā un Kanāriju salās. Tā tiek dejota ar kastantēm, reģionālajos tērpos. Spānijas ziemeļu reģionos, piemēram, Aragonā, La Rioha un Navarrā, notiek del Ebro sacensības un konkursi.

Piemērs: Meitenes pulcējās Pilar laukumā, lai dziedātu jota.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības.*

“Chirigota”: Chirigota ir kora dziesma, ko izpilda grupā. Dziesmas tiek dziedātas karnevāla laikā. Šīs dziesmas sastāv no recitatīvajiem kupletiem, monologiem vienkāršā mūzikas formā, piemēram, pasodoble, rumba, jota utt. Dziesmas teksti ir aktuāli un skar tādas tēmas kā prese, politika, karš utt. Tiek rīkoti konkursi, kuros balvas tiek piešķirtas par tērpiem, balsīm un dziesmu tekstiem. Galvenais mērķis ir likt auditorijai smieties par dziesmu tekstiem.

Piemērs: Mūzikas grupa “Los Enteraos” bija pagājušā Cádiz karnevāla chirigota uzvarētāji.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības..*

Turcija

Zeybek deja: Zeybek ir tradicionālās dejas veids, kas nosaukts turku zeybek komūnas vārdā, kam bija galvenā loma valsts aizsardzībā pret iebrūkošajiem spēkiem pēc Pirmā pasaules kara un Turcijas neatkarības kara. Tā ir populārākā deja Rietumturcijā. To dejo sievietes un vīrieši, parasti kā dueti, lai pārraidītu stingros Zeybek goda un drosmes kodeksus.

Piemērs: Līgava un līgavainis dejo zeybek, kā pirmo kāzu deju.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības.*

“Orta Oyunu”: Orta Oyunu ir improvizēta luga, kas tiek iestudēta skatītāju ieskaudā teritorijā un nav balstīta uz rakstītu tekstu. Tā ietver mūziku, deju un dziesmu. Komiksu stāstos galvenie varoņi ir Karagöz un Hacivat. Arī Meddahlik ir turku teātra forma, ko izpilda viens stāstnieks, ko sauc par meddah, un to praktizēja visā Turcijā un turku valodā runājošajās valstīs. Vēsturiski ir paredzēts, ka meddah apgaismos, izglītos un izklaidēs.

Piemērs: Orta Oyunu parasti tiek izpildīts Ramadan svētkos gan izglītojošos, gan izklaidējošos nolūkos.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, performances mākslinieki, valoda, identitāte, autentiskums.*

3. tēma: Sociālās prakses, rituāli un svētki

Beļģija

Svētās asinis: Tas ir alternatīvs termins Kristus asinīm un attiecas uz Briges baziliku, Svēto Asiņu baziliku.

Piemērs: Svētās Asins gājiens notiek katru pavasari, kad 30 000 līdz 45 000 skatītāju pulcējas Beļģijas pilsētas centrā, lai noskatītos gājienu Debesbraukšanas dienā, četrdesmit dienas pēc Lieldienām.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, kultūriskais tūrisms, rituāls.*

Carnaval De Binch: Tas ir tradicionālākais festivāls Beļģijā, kas aizsākās 14. gadsimtā. Festivāls ilgst trīs dienas un tā laikā ielas ir nosētas ar konfeti, kā arī ar arlekīniem, zemniekiem un pjero, kas defilē pa ielām. Binche svētki ir cieši saistīti ar gavēni un katoļu Lieldienu svinībām.

Piemērs: Tiek uzskatīts, ka festivāls ir saistīts ar gājienu, ko Ungārijas Marija organizēja savam brālim Čārlzam Kvintam 1549. gadā. Tā oriģinalitātes un ilgo tradīciju dēļ šo festivālu atzina par "Cilvēces mutvārdu un nemateriālā mantojuma šedevru". UNESCO 2003. gadā.

Saistītie jēdzieni: *Kultūriskais tūrisms, festivāls, rituāls.*

Bulgārija

Rožu Festivāls. Šo festivālu 1903. gadā pirmo reizi rīkoja Kazaņlakas iedzīvotāji, un tas bija veltīts skaistumam un labdarībai. Rožu audzēšanu un rožu nozari ir saglabājuši vairāku paaudžu, uzņēmīgu ielejas cilvēku. Katru gadu, jūnija pirmajā nedēļas nogalē, vietējā iedzīvotāji organizē ikgadējo rožu festivālu.

Piemērs: Rožu svētki piesaista tūristus no visas pasaules.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, performances mākslinieki, identitāte, autentiskums.*

Jordānova diena. Šajā dienā jauni un neprecēti bulgāru vīrieši mērcējas aukstā ūdenī, lai nomazgātu savus grēkus. Epifānija (Jordānova diena Bulgārijā) ir viena no svarīgākajām kristiešu brīvdienām Bulgārijā. Saskaņā ar tradīciju, cilvēki iet uz tuvāko upi, kur priesteris ūdenī met krustu. Tiek uzskatīts, ka tas, kuram izdosies izvilkt krustu no ūdens, būs laimīgs un bagāts visu gadu.

Piemērs: Jordānova dienā, austrumu pareizticīgie kristieši, atzīmē Jēzus Kristus kristības Jordānas upē.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības.*

Latvija

Latviešu kāršu spēle - Zolīte. Latvijā zolītes spēlētāji galvenokārt ir latvieši, taču novērots, ka kāršu spēlē arī citu tautību pārstāvji. Zolīti spēlē no agras jaunības līdz sirmam vecumam, gan studenti, gan sabiedrībā zināmi cilvēki.

Piemērs: Zolīte ir īpaša prāta spēle, kurai ir unikāls spēles veids vai noteikumi, kas nav sastopami nevienā citā, zināmā kāršu spēlē.

Saistītie jēdzieni: *Komūna, pārnese*

Pededzes pagasta pareizticīgo iedzīvotāju tradicionālais kāzu rituāls. Pededzē pareizticībā vēsturiski bijuši ne tikai krievi un setu etniskās grupas pārstāvji, bet arī ievērojams latviešu ģimeņu skaits. Tā radies spilgts, savdabīgs kāzu rituāls un to pavadošās darbības, kas ir raksturīgi tieši Pededzes apvidum.

Piemērs: Mūsdienās Pededzes pagasta kāzu rituāls šķiet interesants ne tikai pagasta iedzīvotājiem, bet arī tiem, kuri Pededzē dzīvojuši agrāk, visiem, kuri kaut reizi ir piedalījušies tādās kāzās.

Saistītie jēdzieni: *Komūna, identitāte, vieta.*

Slovenia

Pohod - Pot ob žici (Apļveida ceļš apkārt Ļubļanai): Ikgadējs sporta pasākums, kas piemin Ļubļanas pilsētnieku varonīgo attieksmi Itālijas okupācijas laikā, Otrajā pasaules karā.

Piemērs: Maija sākumā visas paaudzes pulcējas tradicionālajā pastaigā pa Ļubļanu.

Saistītie jēdzieni: *rituāls, tradīcija, paraža, vēsturiskā atmiņa.*

Triglav, 2864 metrus augstais kalns Slovēnijā (Jūlija Alpu augstākā virsotne) ir nozīmīgs slovēņiem, jo šķiet, ka pats kalns sargā slovēņu tautu. 19. gadsimtā slovēņu

draudzes priesteris Jakobs Aljažs vēlējās pretoties slovēņu ģermanizācijai. Augstu kalnos viņš uzcēla torni ar nosaukumu "Aljažev stolp".

Piemērs: Slovēņiem vismaz reizi mūžā ir jāuzkāpj Triglav kalnā.

Saistītie jēdzieni: *Tradīcija, rituāls.*

Spānija

Ziemassvētku tēvocis: Katalonijas mitoloģijā, pirms Ziemassvētkiem, mājās jāpārnes baļķi vai resnu zaru. Pēc tam to katru vakaru pārklāj ar segu, lai tas nesasaltu un atstāj ēdienu, lai tas būtu pāēdis. Kad pienāk Ziemassvētki, bērni dzied dziesmas un to sit ar nūjām, lai 24. decembrī Ziemassvētku tēvocis zem segas noglabā dāvanas un saldumus. Redzamo baļķa galu parasti rotā cepurīte un smaidiņš.

Piemērs: Bērniem ir tradīcija barot un aprūpēt baļķi (Ziemassvētku tēvoci) vairākas dienas, līdz 24. decembrī tas sāk kakāt dāvanas.

Saistītie jēdzieni: *Paražas, kultūras prakse, vērtības.*

Tapas: Tapa ir uzkoda, ko piedāvā bāros un restorānos Spānijā. To ēšanu sauc par "tapeo" vai "ir de tapas". Daudzās vietās ir ierasts ieturēt pusdienas vai vakariņas, bieži vien nedēļas nogalē "de tapeo", proti, kaut ko "uzgrauzt". Dažu sanāksmju laikā ierasts ieturēt arī tapas. Dažās Spānijas pilsētās tiek pat rīkotas tapas sacensības.

Piemērs: Vakar ar dažiem draugiem devāmies ēst tapas. Pēc tam mums nebija jāiet vēl vakariņot, jo bijām jau pāēduši.

Saistītie jēdzieni: *Paražas, kultūras prakse, vērtības.*

Turcija

Hennas vakars: Tas tiek tradicionāli rīkots līgavas mājā, dienu pirms kāzām. Hennas vakaru apmeklē līgavas un līgavaņa tuvi radnieki un draugi. Līgava parasti valkā tradicionālu hennas kleitu sarkanā krāsā. Ceremonija sākas, kad līgava apsēžas uz krēsla zāles vidū. Līgavas draugi griežas viņai apkārt un dzied skumjas un sirdi sildošas hennas balādes, lai atgādinātu līgavai, ka viņa pavisam drīz pametīs savus vecākus. Mērķis ir līgavai likt raudāt. Henna tiek uzklāta uz līgavas plaukstām un atlikusī henna tiek izdalīta viesiem. Pēc tam viesi dzer alkoholu, dzied un dejo līdz pat vēlajām stundām.

Piemērs: Es atceros, cik piepildīts bija manas māsas, hennas vakars. Zāle bija pilna ar cilvēkiem, kuri dziedāja un dejoja visu nakti. Tāpēc man vairākas reizes nācās atvilkt elpu.

Saistītie jēdzieni: *Paražas, kultūras prakse, vērtības.*

“Bağbozumu” Festivāls: Tie ir svētki, kuros cilvēki svin ražas novākšanu vīna dārzā. (Cītēts no turku valodas iestādes vārdnīcas). Festivāls atzīmē smagā darba beigas un jaunā gadalaika sākumu.

Piemērs: Bağbozumu festivāls, pagājušajā gadā notika Īrgipā, kas slavena ar saviem gadsimtu vecajiem vīna dārziem. Festivāls tur tika svinēts ar entuziasmu 3 dienas un 3 nakts.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, kulinārijas kultūras mantojums, kultūrālais tūrisms, dabiskā vide.*

4. tēma: Zināšanas un prakse saistībā ar dabu un Visumu

Beļģija

La Nature Festivāls: Šis festivāls notiek dabā un piedāvā dažādus mūzikas koncertus, mākslinieciskas instalācijas un labklājības darbnīcas Ardēnos. Cieņa pret vidi ir pamatvērtības, un katru gadu festivāls cenšas veikt cieņas, ilgtspējības un atkritumu šķirošanas pārvaldības pasākumus.

Piemērs: “La Nature 2022” piedāvā novatorisku mūzikas programmu, kurā piedalās mākslinieki, kuri ir nodevušies skaņai un vīzijai. Mākslinieciskais un intuitīvais potenciāls tiek pētīts izmantojot deju, ķermeņa kustības, meditāciju, kakao rituālus, iekšējo senču praksi un daudz ko citu.

Saistītie jēdzieni: *kultūrālais tūrisms, festivāls, dabiskā vide, performance, notikuma vieta.*

Beļģijas polderi: Polderu zemes ir mākslīgs, no jūras vai applūdušām teritorijām, atgūtas zemes platības, kuras augstums parasti ir zem jūras līmeņa. Tās sastāv no purviem, estuāriem, ezeriem un piekrastes zonām. Šajās zonās ieslodzīto ūdeni attīra ar sūkņu komplektu, ko agrāk darbināja vējdzirnavas, bet mūsdienās ar elektriskiem sūkņiem. Zemes nosusināšanu veicina kanālu un dīķu tīkls. Polderi ir augsti apsaimniekotas un unikālas, meliorētas zemes platības ar ļoti bagātu un plašu kultūru.

Piemērs: Hedvigas-Prosperas polderu projekts ir daļa no Flandrijas integrētā plāna, lai nostiprinātu aizsprostu un piestātņu sienas, kas aizsargā zemi gar Šeldes upes grīvu un augšteces baseinu pret plūdiem. Projekta ietvaros dažas zemes, meliorētas zemes

platības tiek atkārtoti atvērtas plūdmainām, samazinot plūdu risku un atjaunojot estuāra dabisko zonu.

Saistītie jēdzieni: *būvētā vide, identitāte, dabiskā vide, notikuma vieta.*

Bulgārija

Svētais Džordžs - 6. maijs ir Pavasara un jēra svinēšana. Bulgārijā svētā Džordža diena tiek svinēta katru gadu 6. maijā. Tie ir oficiāli valsts svētki, kā arī "Drosmes un Bulgārijas armijas diena", "Ganu diena", baznīcas svētki un vārda diena cilvēkiem, kuriem ir svētais vārds. Bulgārijas kultūras kalendārā Gergiovdien ir viena no lielākajām brīvdienām. Tas saistīts ar daudziem rituāliem veselības un auglības iegūšanai cilvēkiem, dzīvniekiem un laukiem. Agrā Gergiovdienas rītā, pirms gaiši mostas, cilvēki dodas laukā laukā vai pļavā un "mazgājas" rīta rasā. Tiek uzskatīts, ka šajā gadalaikā rīta rasa ir "svētīta" un, kas tajā peldēsies, būs vesels. Rīta rasa arī izārstēs slimības, un ja kaila sieviete tajā peldēsies, viņa kļūs auglīga. Var peldēties ne tikai rasā bet arī dabiskos ūdens avotos. Vēl viens rituāls, kas saistīts ar rīta vannašanos rasas vai avota ūdenī, ir ūdens savākšana un aizvešana mājās. Tiek uzskatīts, ka šim ūdenim ir liels dziedinošs spēks.

Piemērs: Kā stāsta leģenda, Svētais Džordžs bija kristiešu mocekļis, kurš nogalināja pūķi; īsts vecis pēc viduslaiku standartiem.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības.*

Trifona Diena - vīna svētki. 14. februāris visā pasaulē ir pazīstams, kā Svētā Valentīna diena. Taču Bulgārijā šai dienai ir papildus nozīme. Bulgārijā 14. februāris ir Sv. Trifona diena (pazīstama arī kā Trifon Zarezan) – vīnkopju un vīndaru patrons. Ir dažas leģendas, kas izskaidro saikni starp Sv. Trifonu un vīna darīšanu. Populārākajā stāstījumā vienkārši teikts, ka Trifons kļuva atzīts par vīnkopju patronu, jo viņš pats bija vīnkopis un nācis no apgabala, no kura cēlies vīnogulājs.

Piemērs: Dzert uz jūsu veselību Trifona dienā!

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, identitāte, performance, vērtības.*

Jogurts. Bulgāru jogurts ir vispopulārākā jogurta šķirne pasaulē, un tā ir viena no lietām ar ko bulgāri var lepoties; tas ir viņu ekskluzīvais izgudrojums un mantojums, kas datēts gadsimtus atpakaļ. Maigi skābas garšas jogurts, (kiselo mlyako bulgāru valodā) neapšaubāmi ir labākais un veselīgākais no visiem piena produktiem, kas mūsdienās ir pieejami patērētājiem. Rietumu pasaule to sauc par bulgāru jogurtu, bet savā dzimtenē Bulgārijā to sauc par rūgušpienu. Lai kāds arī būtu nosaukums, šim brīnišķīgajam, probiotiskajam ēdienam ir nevainojami priekšteči – tiek uzskatīts, ka tas ir zināms jau vismaz 4000 gadu. Kiselo mlyako unikalitāte slēpjas reģiona klimata

īpatnībās un ļoti specifiskajā pagatavošanas veidā – izmantojot abu celmu kombināciju: *Lactobacillus Bulgaricus* un *Streptococcus Thermophilus*. *Streptococcus Thermophilus* baktērijas vispirms sāk darboties un sagatavo ideālu vidi *Lactobacillus Bulgaricus*, kas savukārt sāk vairoties un lēnām pārvērš pienu jogurtā.

Piemērs. Jogurta pievienošana ikdienas rutīnai var palīdzēt sasniegt sabalansētu uzturu.

Saistītie jēdzieni: *Kulinārijas kultūras mantojums*

Latvija

Vasarsvētki - latviešiem “Jāņi” ir vieni no gada mīļākajiem svētkiem. Tie radušies, kā senī auglības svētki, kurus svin pēc labības sēšanas un pirms ražas novākšanas. Latvieši Jāņos dzied, dejo, ēd un līksmo.

Piemērs: Cilvēki iekur ugunskurus, lec tiem pāri un svin līdz saullēktam, bet romantiski noskaņoti ļaudis pamet pūli, lai meklētu “papardes ziedu”, kas it kā uzdzied tikai “Jāņu” naktī.

Saistītie jēdzieni: *Autentiskums, paražas*

Puzuri un to darināšana - “Puzuri” ir populārākais, tradicionālais latviešu dekors. Katram puzurim piemīt praktisks pielietojums.

Piemērs: “Puzuris” ir izgatavots no vairākām kombinētām formām, kuru pamatā ir četru, sešu vai astoņu stūru kristālu forma.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese*

Slovēnija

Lavandas festivāls Slovēnijā: Slovēnijas Karst un Francijas Provansai ir nedaudz kopīga: klimats, kas piedāvā vislabākos apstākļus lavandas audzēšanai. Lavanda ir brīnišķīgs augs, kam ir nomierinoša iedarbība un tas ir labi piemērots nelielu brūču un apdegumu ārstēšanai. Tas atrod savu vietu arī virtuvē.

Piemēri: šomēnes tiks ievākta lavanda.

Saistītie jēdzieni: *dabiskā vide, festivāls*.

Pohorska omleta (Pohorska omlete): Slavenais Slovēnijas Spa "Radenci" sāka piedāvāt omleti Pohorjes kalnu apmeklētājiem uzreiz pēc tam, kad tās izgudrotājs, Vili Rečičs, pameta darbu "Radenci".

Piemērs: Pohorska omlete vienmēr tikusi gatavota vienai vai divām personām, un tās izmērs nekad nemainījās.

Saistītie jēdzieni: *Kulinārijas kultūras mantojums, tradīcija, pārnese, identitāte*

Spānija

Pārvietojamība: Tas ir lopkopības veids, kas pastāvīgi atrodas kustībā, telpiski pielāgojoties mainīgas produktivitātes jomām. Apdzīvotās vietas ir fiksētas un to galvenais kodols.

Piemērs: Gani, kas tur ganāmpulkus kalnos, ziemā gatavojas ganāmpulku pārvietošanai.

Saistītie jēdzieni: *Kulinārijas kultūras mantojums, pārnese, autentiskums.*

Siesta: Paraža, kas sastāv no dažu minūšu vai pāris stundu atpūtas pēc pusdienām. Tā var būt arī īsa snauda, lai uzkrātu enerģiju atlikušajai dienas daļai vai garai naktij.

Piemērs: Man patīk nosnausties pēc pusdienām pirms došanās atkal uz darbu.

Saistītie jēdzieni: *Kulinārijas kultūras mantojums, pārnese, autentiskums.*

Turcija

Dziednieks: Tas ir cilvēks, kurš izārstē cilvēku no vairākām slimībām. Daži dziednieki izmanto īpašus augus, lai dziedinātu cilvēkus, bet citi tikai skaita lūgšanas un palīdz cilvēkiem ar reliģisku nodomu. Tiek uzskatīts, ka dziedināšanas spēks tiek nodots cilvēkiem no vecākā dziednieka viņu ģimenēs.

Piemērs: Es vienmēr ticēju mūsdienu medicīnai, taču nevienas zāles nepalīdzēja izārstēt čūlas uz manas ādas. Mana vecmāmiņa aizveda mani pie dziednieka, un, par laimi, viņas sagatavotās ziepes dziedināja visas manas čūlas.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, identitāte, kultūras prakse.*

Zupa Tarhana: Tarhanu gatavo no kviešu miltiem, jogurta, sarkanajiem pipariem, sīpoliem, tomātiem un piparmētrām vienā maisījumā, ko raudzē vismaz 21 dienu. Vēlāk tam uzklāj tīru drānu un periodiski žāvē ēnā līdz tas samazina izmēru. Tarhana zupa tiek vārīta no žāvētas tarhanas. Tā ir ļoti barojoša zupa, jo to gatavo no sastāvdaļām, kas bagātas ar vitamīniem un minerālvielām. Tarhana zupa pasargā cilvēku no daudzām slimībām, īpaši, ja to dzer ziemā.

Piemērs: Mana vecmāmiņa, kas dzīvo mazā ciematā Usakā, zināja, cik ļoti man garšo tarhana zupa. Ikreiz, kad visa ģimene viņu apciemojām, vecmāmiņa mums vārīja tarhana zupu.

Saistītie jēdzieni: *Kulinārijas kultūras mantojums, pārnese, autentiskums.*

5. tēma: Tradicionālā amatniecība

Beļģija

Mežģīņu gatavošana: Sievietes Beļģijā gadsimtiem ilgi ir izgatavojušas spolīšu mežģīnes, īpaši Flandrijas ziemeļu reģionā. Beļģijā tika izgatavotas daudz dažādu veidu mežģīnes un tiek lēsts, ka 1800. gados 150 000 sieviešu nopelnīja iztiku ar savām spolēm un spilveniem. Pavisam nesen mūķenes vadīja skolas, cenšoties saglabāt mežģīņu nozari un iemācīt meitenēm arodu, kas nestu nelielus ienākumus.

Piemērs: 20. gadsimta sākumā, Beļģijā bija aptuveni 47 000 mežģīņu meistaru. Apmēram 70% no viņiem strādāja Brigē, kā rezultātā 1911. gadā tika nodibināta Briges mežģīņu darināšanas skola, kur mācīja ne tikai par mežģīnēm, bet arī par reliģijas, aritmētikas, tirdzniecības un politiskās ekonomikas tematiem.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, amatniecība, tradīcija.*

Beļģijas alus kultūra: Alus kultūra sevī ietver alus brūvēšanas un amatniecības tradīcijas. Tā ir daļa no beļģu uztura un sociālās dzīves, un tās pamatā ir vides apstākļi un alus pagatavošanas procesu dažādība, fermentācijas metodes, rauga un citu sastāvdaļu izmantošana, kā arī tradicionālo zināšanu nodošana caur ģimenēm un alus darītavām jau vairākus gadsimtus.

Piemērs: Beļģijas alus kultūra izpaužas piedāvātā alus daudzveidībā. Tipiska alus ēdienkarte piedāvā vismaz pusduci izlejamo alu un divus desmitus dažāda veida alu pudelēs. Dažas kafejnīcas piedāvās degustēt vairāk nekā 100 dažādu alu veidus un vairāk nekā duci izlejamos alus.

Saistītie jēdzieni: *amatniecība, kultūriskais tūrisms, dabiskā vide, tradīcija.*

Bulgārija

Izšūts kostīms. Tradicionālie bulgāru izšuvumi ir brīnišķīga māksla, kas aizsākās senatnē un bija veids, kā parādīt informāciju par personu, kas valkāja dizainu,

piemēram par ģimenes stāvokli, sociālo klasi un izcelsmes vietu. Agrāk izšuvumiem bija liela simboliska vērtība. Tika uzskatīts, ka tas aizsargā cilvēka ķermeni no ļaunām burvestībām un gariem. Cilvēki uzskatīja, ka, izgriežot daļu no apģērba izšuvuma, cilvēks kļūst neaizsargāts, jo vairs nav aizsega pret ļaunajiem gariem. Sarkanā krāsa simbolizē mātes asinis un dzīves turpinājumu. Tā pasargā no sliktām acīm” un burvestībām. Dzeltenā krāsa bija saistīta ar sauli, uguni un gaismu. Zaļā krāsa bija mūžīgās dzīvības izpausme un saistīta ar Dzīvības koku. Balts atklāja tīrību, nevainojamo jaunību un dievišķo gaismu.

Piemērs: Saskaņā ar senajiem uzskatiem ļaunums (slimības, lāsti, "sliktas acis", visi ļaunie spēki) piemeklē cilvēku tieši tur, kur ķermeni neaizsargā drēbes, un drēbes ir iecerētas kā otrā āda. Izšuvumam bija uzdevums aizsargāt un nodrošināt tā lietotāju.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, performances mākslinieki, identitāte, autentiskums.*

Tradicionālā keramika Trojā. Tāpat kā lielākā daļa seno kultūru, keramika ir viena no vecākajām amatniecības tradīcijām Bulgārijā. Nav pārsteidzoši, ka ikvienam bija nepieciešami trauki ēdiena gatavošanai un šķidruma uzņemšanai. Bulgāri savu izcelsmi saista ar vīna un uzdzīves dievu Dionīsu, tāpēc, keramika ir ārkārtīgi svarīga kultūras ziņā. Galvenais keramikas ražošanas centrs ir Trojas pilsēta, un Trojas keramika tiek uzskatīta par “īsto” bulgāru keramiku.

Piemērs: Keramika ir viens no senākajiem amatniecības veidiem pasaulē. Gandrīz divus gadsimtus pēc Bulgārijas valsts dibināšanas, Balkānos 681. gadā, prasmīgie podnieki, Preslavas galvaspilsētā Veļiki, kļuva slaveni ar savu dekoratīvo keramiku.

Saistītie jēdzieni: *Kulinārijas kultūras mantojums, pārnese, autentiskums.*

Latvija

Spieķu meistarības prasmes Siguldā - Siguldas spieķis ir senākais un raksturīgākais Siguldas suvenīrs, un vietējo amatnieku darbs, kuri savas prasmes apguvuši mantojumā vai pašmācības ceļā. Šobrīd Siguldā un Krimuldā kopumā ir zināmi 11 vietējie iedzīvotāji, kuri spēj gatavot spieķus.

Piemērs: sākotnēji ceļotāji iegādājās spieķus, lai atvieglotu ceļu stāvajā pludmalē un kāpu takās.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, lokācija*

Latviešu etnogrāfisko cimdu adīšanas tradīcijas un prasmes - daudziem latviešiem cimdu adīšanas prasme ir ielikta šūpulī. Etnogrāfiskās cimdu adīšanas tradīcijas un prasmes Latvijā, saglabātas galvenokārt pateicoties meistariem, kuri adīšanas prasmes apguvuši ģimenēs no māmiņām vai vecmāmiņām, pašmācības ceļā vai skolā.

Piemērs: Muzeju krājumos esošie etnogrāfiskie cimdi ir datēti ar 18. gs.

Saistītie jēdzieni: *Komūna, pārnese, mākslinieciskā izteiksme.*

Slovēnija

Koka izstrādājumi - Ribnicas kultūras mantojums: Skaistas un noderīgas lietas var izgatavot arī no dabīgiem materiāliem, īpaši to iezīmē Ribnica koka izstrādājumi. Ar rokām darināti koka izstrādājumi sastāv no karotēm un virtuves piederumiem, zobu bakstāmajiem, groziem un citiem priekšmetiem.

Piemērs: visos Slovēnijas tirgos ir pieejami koka izstrādājumi.

Saistītie jēdzieni: *dabiskā vide, tradīcijas, autentiskums, vērtības, kultūras tūrisms.*

Mežģīņu darināšana Idrijā: Tā ir lauku pilsēta Slovēnijā, kur mežģīņu izgatavošana aizsākās 17. gadsimtā, kad to plaši eksportēja visā Eiropā un Amerikā. Pirmā pasaules kara laikā mežģīņu tirdzniecība strauji samazinājās. Idrijas mežģīnes bija domātas vidusšķiras cilvēkiem, jo tās bija diezgan raupjas.

Piemēri: mežģīņu izgatavošana vairs nav īpaši populāra.

Saistītie jēdzieni: *tradīcijas, pārnese, autentiskums, amatniecība*

Spānija

Botijo: Tas ir moderns, dekoratīvs elements, kas izgatavots no porainiem māla traukiem. To izmantoja dzeršanai, lai ūdens būtu vēss. Tā forma var būt dažāda, un visizplatītākā ir tāda, kurai ir rokturis un caurums caur kuru izplūst ūdens un vēl viens caurums, caur kuru tas ir jāiepilda. Vecākais taruks tika atrasts Mursijas provincē.

Piemērs: Mēs pārcēlāmies uz māju, kurā bija vairākas dekoratīvās burkas un mēs tajās ievietojām mākslīgos ziedus.

Saistītie jēdzieni: *tradīcijas, pārnese, vērtības.*

Abanico - Spāņu rokas ventilators: Gaisa piešķiršanas trauks, ko veido virkne stieņu, kas vienā galā ir savienoti radiāli un parasti pārklāti ar pusapaļu auduma, papīra vai ādas gabalu; lai to lietotu, trauks ir jāsatver aiz gala, kur stieņi ir savienoti un pārvietojas ar roku no vienas puses uz otru; to var salocīt savienojot visus stieņus tā, ka auduma, papīra vai ādas gabals ir salocīts starp vienu un otru stieni.

Piemērs: Karstākajās dienās cilvēki izmanto rokas ventilatoru, lai vēsinātu gaisu.

Saistītie jēdzieni: *tradīcijas, pārnese, vērtības.*

Türkiye

Aušana ar Kilim: Tas ir sava veida paklājs bez plūksnām, parasti daudzkrāsains un rakstains, austeris no matiem vai vilnas, ko var piekārt pie sienas, izklāt uz grīdas, dīvāniem u.c. Kilim izmantotie raksti un motīvi pauž dažādas vērtības, piemēram: sociālais statuss, vēlmes, gaidas, uzskati, laulība, migrācija, nelaime, skumjas, prieks, rūpes, laime, ilgas, mīlestība, atšķirtība simbolu veidā.

Piemērs: sievietes Anadolijā izmanto kilim mākslu, lai atspoguļotu sarežģītu ziņojumu kopumu.

Saistītie jēdzieni: *Performance, kultūras prakse, vērtības, pārnese, autentiskums.*

Vara kalšana: Tā ir prasme izgatavot priekšmetus no vara. Tradicionālā amatniecības vara apstrāde joprojām turpinās daudzās Anadolijas pilsētās. Mājsaimniecības preču ražošana no vara ir samazinājusies, un tagad vara kalēji pārsvarā ražo rotaslietas. Reljefa metode vēl joprojām tiek izmantota formu un motīvu apstrādē uz vara traukiem.

Piemērs: Gaziantep pilsēta Turcijā ir ļoti slavēta ar vara kalšanu. Gaziantepā atrodas milzīgs tirgus, kurā var atrast dažādu veidu vara rotājumus.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, pārnese, mākslinieciskā izteiksme.*

6. tēma: citi temati (kopienas identitāte, kultūras mantojuma vieta, personīgi stāsti utt.)

Beļģija

Flāmu beguinages: Tās bija sievietes, kuras veltīja savu dzīvi Dievam, neatkāpjoties no pasaules. 13. gadsimtā tika nodibinātas “beguinages”, slēgtas kopienas, kuru mērķis bija apmierināt viņu garīgās un materiālās vajadzības.

Piemērs: Flāmu “beguinages” ir arhitektūras ansambļi, kas sastāv no mājām, baznīcām, palīgēkām un zaļajām zonām, ar pilsētvides vai lauku izcelsmes izkārtojumu un iebūvētiem stiliem, kas raksturīgi flāmu kultūras reģionam. Tie ir atgādinājums par beguīnu tradīciju, kas viduslaikos attīstījās Eiropas ziemeļrietumos.

Saistītie jēdzieni: *būvētā vide, komūna, vēsturiskā atmiņa, notikuma vieta.*

Beļģijas zvanu spārni: Trīsdesmit trīs Flandrijas un Valonijas Beļģijas zvanu spārni ir mantojuma objekti, kuru pamatā ir augsti torņi, kas uzcelti pilsētu centrā un bieži vien dominē galvenajā laukumā. Zvanu tornis ir būtiski elementi to pilsētu organizācijā un reprezentācijā, kas celtas no 11. līdz 17. gadsimtam.

Piemērs: Zvanu tornis simbolizē alkšņu spēku. Gadsimtu gaitā tie ir parādījuši pilsētu ietekmi un bagātību. Zvanu fasādes demonstrē romiešu, gotikas, renesanses un baroka arhitektūras stilus. Tie ir ļoti nozīmīgi, jo simbolizē pilsoniskās brīvības iegūšanu.

Saistītie jēdzieni: *būvētā vide, komūna, vēsturiskā atmiņa, notikuma vieta.*

Bulgārija

Dziedāšanas gadatirgus. Gadatirgus Rozhen notiek reizi četros gados, kur mūziķi demonstrē savas neticamās prasmes. Festivāla simbols ir orķestris “100 Kaba Gajdi”, kas burtiski nozīmē “100 dūdas”.

Piemērs: Roženas nacionālais folkloras gadatirgus ir ar bulgāru folkloru saistīts pasākums, kas notiek Roženas apgabalā netālu no Smoļanas, Rodopas kalnos, Bulgārijas dienvidos.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras prakse, performances mākslinieki, identitāte, autentiskums, mākslinieciskā izteiksme, pārnese.*

Christo - ēku ietīšanas māksla. Christo Vladimirov Javacheff pazīstams, kā Christo ir viens no izcilākajiem māksliniekiem pēdējo gadu desmitā. Christo audekls ir pasaule pati. Daži no populārākajiem projektiem ir: L'Arc de Triomphe, Wrapped, projekts Parīzei, Londonas Mastaba - pagaidu skulptūra Haidparkā. Tā sastāvēja no 7506 horizontāli saliktām mucām uz peldošas platformas Serpentina ezerā. Peldošās piestātnes pašas sastāvēja no 100 000 kvadrātmetru mirdzoša dzeltena auduma, ko nesa polietilēna kubu modulāra doku sistēma uz 220 000 augsta blīvuma, kas peld pa ūdens virsmu.

Piemērs: Christo un Jeanne-Claude ir mākslinieki, kas bija pazīstami ar savām lielā mēroga, specifiskām vides instalācijām, no bieži vien lieliem orientieriem un ainavas elementiem, kas ietīti audumā.

Saistītie jēdzieni: *Pārnese, identitāte, kultūras prakse.*

Latvija

Rucavas kultūrtelpa - Rucavas kultūrtelpa ir zināma ar savu bagāto, neparasto kultūras mantojumu, kas piesaista interesentus un kultūras pētniekus gan no Latvijas, gan no

citām valstīm ar esošajām tradīcijām. Praksē pastāv gan savas valodas, gan kāzu tradīciju, festivālu un seno saimniekošanas veidu klātbūtne.

Piemērs: Rucavas kultūrtelpā uzaugušais Miķelis Zvirbulis savācis 17 bērniņā dzirdētās tautasdziesmas.

Saistītie jēdzieni: *Kopiena, identitāte, notikuma vieta*

Lībiešu kultūras telpa - Lībieši ir Baltijas jūras somu tauta, kas Latvijā izveidojās pirms vairāk nekā 1000 gadiem.

Piemērs: Lībiešu kopienai pēdējos gadsimtos ir bijusi raksturīga spēcīga identitātes izjūta, vēlme apzināt, izpētīt, saglabāt un attīstīt savu mantojumu.

Saistītie jēdzieni: *Kopiena, identitāte, notikuma vieta*

Slovēnija

Graudu stādīšana ziemā: Decembra sākumā, Slovēnijas iedzīvotāji stāda kviešu sēklas un ļauj tām augt līdz Ziemassvētkiem. Graudu pāraugšana par kviešu vārpu ir dzīvības spēka simbols.

Piemērs: Ziemassvētku laikā ir daudz tradicionālu paražu un daudzi rituāli. Ļubļanas Pen klubā viņi regulāri sēja sēklas, lai gan no reliģiskā skatījuma šīs tradīcijas netika pieņemtas.

Saistītie jēdzieni: *tradīcija, dabiskā vide, pārnese*

Sarakstes klubs Ļubļanā kādreiz bija skatuves mākslinieku, filmu veidotāju, vizuālo mākslinieku, žurnālistu, politiķu un citu inteliģentu tikšanās vieta. Vieta kļuva populāra, pateicoties Mikijam un viņa sievai Oli un viņu sunim Buli. Šeit dzima daudzas idejas, līgumi un stratēģijas. Klubs piederēja Rakstnieku asociācijai.

Piemērs: Ja atrodat sevi sēžot pie galda, ortajā istabā restorānā Miki's, tas nozīmē, ka vai nu jūs esat cienījams, vai kāda cienījamā kompānija.

Saistītie jēdzieni: cultural heritage site, performances mākslinieks, kolektīvā atmiņa, identitāte.

Spānija

Gitanos dzīvesveids un kultūra (Romu kopiena Spānijā): Romi ir vēl viena Spānijā dzīvojošā kopiena. Sākotnēji nav zināms, no kurienes tie nāk. Viņi pelna iztiku, pārdodot tirgos vai nododot metāllūžņus. Viņu specifiskās īpašības, piemēram, ģimenes un kopienas organizācijas vai dialoga formas, ļauj saglabāt identitāti.

Piemērs: mūsu drauga kāzas ilga aptuveni trīs dienas un tajās piekopa vairākas Roma tradīcijas.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras mantojuma vieta, autentiskums, vēsturiskā atmiņa, notikuma vieta.*

La Javierada en Navarra - svētkoļojums uz Havjeru, Navarra: Tā ir tradīcija Spānijas Navarras provincē, kas ietver ceļojumu no visiem Navarras ciemiem un pilsētām līdz Havjeras pilij.

Piemērs: mēs piektdien izbraucām no mana ciema uz Havjeradu un svētdien jau ieradāmies Havjerā, tieši laikā uz masu.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras mantojuma vieta, autentiskums, vēsturiskā atmiņa, notikuma vieta.*

Turcija

Yörük dzīvesveids un kultūra: Vārds Yörük ir cēlies no turku vārda "yürümek/staigāt". Yörük ir vārds, dots turku tautai, kuri mīt kā nomadi Anatolijā un Rumēlijā, pelna iztiku ar lopkopību un dzīvo teltīs, ko viņi uzstāda līdzenumos vai plato atbilstoši gadalaikiem. Mūsdienās lielākā daļa Yörüks ir pieņēmuši pilnībā modernizētu dzīvesveidu. Tomēr viņi joprojām saglabā dažus Yörük ieradumus, piemēram, cepešu gatavošanu, saru telšu celtniecību, paklāju un paklājiņu adīšanu, kā arī gadatirgu un dažu šovu, piemēram, kamieļu cīņas, organizēšanu.

Piemērs: sēdēt Yörük teltī un ēst keskek kamieļu cīņas turnīra laikā, bija neticama pieredze.

Saistītie jēdzieni: *kopiena, identitāte, autentiskums.*

Yeşilçam: Yeşilçam ir nosaukums retro turku kino. Sākotnēji par Yeşilçam bija nodēvēta iela Stambulā, uz kuras pirms 80. gadiem atradās visu filmu ražošanas uzņēmumu biroji, kur veidoja Turcijas filmas. Līdz ar to tās tika iesauktas par Yeşilçam filmām. Īsāk sakot, Yeşilçam ir kļuvusi par Turcijas Holivudu. Šīs filmas, kas tika uzņemtas ar ierobežotu budžetu Turcijas ekonomisko grūtību laikā 20. gadsimta 60. un 70. gados, izraisīja lielu publikas interesi un kļuva par siltām un sirsnīgām filmām cilvēku apziņā.

Piemērs: Garo un auksto ziemu vakaros, mums ar bērniem patīk skatīties Yeşilçam filmas.

Saistītie jēdzieni: *Kultūras mantojuma vieta, autentiskums, vēsturiskā atmiņa, notikuma vieta.*